

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ТРАНСПОРТНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри інформаційних систем і технологій

проф. В.В. Гавриленко _____

_____ 2020 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОМП'ЮТЕРНА ДИСКРЕТНА МАТЕМАТИКА

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	121 Інженерія програмного забезпечення
Освітня програма	Інженерія програмного забезпечення http://vstup.ntu.edu.ua/osvitprog/FTIT/121IPZ_2020.pdf
Тип дисципліни	Обов'язкова
Форма навчання	Денна
Семестр	1-й семестр навчального плану
Розробник	к.ф.-м.н., Сисак Катерина Ярославівна
Викладач	е-mail викладача: sysakky@gmail.com
Доступ до матеріалів	https://sites.google.com/site/katerynasysak http://kist.ntu.edu.ua/nmk_ipz_bak.php http://kist.ntu.edu.ua/posib_ipz_bak.php
Кафедра	інформаційних систем і технологій Тел. кафедри: +38 (044) 280-70-66 Веб-сайт кафедри: http://kist.ntu.edu.ua/
Гарант освітньої програми	к.ф.-м. н., доцент Вітер Михайло Богданович

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни полягає у засвоєнні студентами основних теоретичних положень з дискретної математики та формуванні здатності застосовувати ці положення для розв'язання практичних задач.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Комп'ютерна дискретна математика» є оволодіння основними поняттями з теорії множин, теорії відношень,

теорії графів, математичної логіки та комбінаторики, і набуття практичних навичок використання цих понять для розв'язання задач.

Мова викладання: українська.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати та розуміти основні поняття і твердження елементарної теорії множин, теорії відношень, теорії графів, математичної логіки та комбінаторики;

уміти використовувати означення та твердження з різних розділів дискретної математики для розв'язання задач інженерії програмного забезпечення;

одержати **здатність** логічно мислити та працювати з абстрактними об'єктами та застосовувати їх для моделювання фахових задач.

КОМПЕТЕНТНОСТІ

Загальні компетентності

K01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

K02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

K14. Здатність брати участь у проектуванні програмного забезпечення, включаючи проведення моделювання (формальний опис) його структури, поведінки та процесів функціонування.

K20. Здатність застосовувати фундаментальні і міждисциплінарні знання для успішного розв'язання завдань інженерії програмного забезпечення.

K26. Здатність до алгоритмічного та логічного мислення.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

PR05. Знати і застосовувати відповідні математичні поняття, методи доменного, системного і об'єктно-орієнтованого аналізу та математичного моделювання для розробки програмного забезпечення.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Види робіт за навчальним планом	Години
Аудиторні заняття, у т.ч.:	64
Лекції	32
Лабораторні роботи	32
Практичні заняття	—
Самостійна робота, у т.ч.:	86
Підготовка до аудиторних занять	32
Підготовка до контрольних заходів	16
Опрацювання питань програми, які не викладаються на лекціях	22

Підготовка до заліку	16
Всього:	150 (5 кредитів)
Форма підсумкового контролю	Залік

**ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ,
ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА**

№	Найменування
1.	Програма навчальної дисципліни.
2.	Робоча програма навчальної дисципліни.
3.	Опорний конспект лекцій.
4.	Методичні вказівки для лабораторних та самостійних робіт з навчальної дисципліни.
5.	Силабус навчальної дисципліни.
6.	Комплект контрольних завдань для поточного оцінювання навчальних досягнень.
7.	Засоби підсумкового контролю (комплект завдань для підсумкового контролю).

3. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Назви змістових модулів і тем лекцій	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		лекції	лабора- торні	самостійна робота
Модуль 1. Елементи теорії множин та математичної логіки				
Тема 1. Основні поняття теорії множин. Операції над множинами.	8	2	2	4
Тема 2. Властивості операцій над множинами. Декартів добуток двох множин.	8	2	2	4
Тема 3. Бінарні відношення. Способи задання бінарних відношень. Операції над відношеннями.	8	2	2	4
Тема 4. Властивості бінарних відношень. Відношення еквівалентності, відношення строго і нестрого порядку.	8	2	2	4
Тема 5. Висловлювання. Основні логічні операції. Формули логіки висловлювань.	8	2	2	4
Тема 6. Рівносильності логіки висловлювань.	8	2	2	4
Тема 7. Досконалі нормальні форми. Булевий вектор та булева функція	6	1	2	3
Тема 8. Диз'юнктивна і кон'юнктивна нормальні форми. Зведення формул логіки висловлювань до ДНФ та КНФ рівносильними перетвореннями алгебри висловлювань.	6	1	2	3
Модульна контрольна робота	10	2		8
<i>Разом за модулем 1</i>	70	16	16	38
Модуль 2. Елементи теорії графів. Комбінаторика				
Тема 1. Неорієнтовані графи. Основні поняття. Матриці суміжності та інцидентності.	6	2	2	2

Назви змістових модулів і тем лекцій	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
лекції		лабора-торні	самостійна робота	
Тема 2. Ізоморфні графи. Маршрути, ланцюги та цикли в неорієнтованих графах.	8	2	2	4
Тема 3. Ойлерові, напівойлерові, гамільтонові та напівгамільтонові графи.	8	2	2	4
Тема 4. Орієнтовані графи. Матриці суміжності та інцидентності орграфу.	6	2	2	2
Тема 5. Зв'язні графи. Дерева.	8	2	2	4
Тема 6. Кістяковий граф. Зважені графи.	8	2	2	4
Тема 7. Основні правила комбінаторики. Перестановки, розміщення, комбінації.	5	1	2	2
Тема 8. Перестановки з повтореннями. Формула включень та виключень.	5	1	2	2
Модульна контрольна робота	10	2		8
Разом за модулем 2	64	16	16	32
Підготовка до заліку	16			16
Разом за семестр	150	32	32	86
Разом за рік	150	32	32	86

ЛАБОРАТОРНІ РОБОТИ

№	Назва теми	Кількість годин
1	Потужність множини. Підмножина та булеан множини. Рівні множини. Основні теоретико-множинні операції. Діаграми Гауса-Венна.	2
2	Декартів добуток множин. Доведення теоретико-множинних рівностей.	2
3	Основні теоретико-множинні тотожності. Тотожні перетворення формул алгебри множин.	2

№	Назва теми	Кількість годин
4	Способи задання бінарних відношень. Побудова матриці та графу бінарного відношення. Обернене відношення. Композиція двох відношень. Властивості бінарних відношень.	2
5	Властивості бінарних відношень. Відношення еквівалентності.	2
6	Висловлювання. Елементарні логічні операції. Формули логіки висловлювань.	2
7	Булевий вектор та булева функція. Досконалі нормальні форми булевих функцій.	2
8	Рівносильності логіки висловлювань. Зведення до ДНФ та КНФ.	2
9	Неорієнтовані графи. Прості неорієнтовані графи. Матриці суміжності та інцидентності.	2
10	Ізоморфні графи.	2
11	Маршрути, ланцюги та цикли в неорієнтованих графах. Ойлерові, напівойлерові, гамільтонові та напівгамільтонові графи.	2
12	Орієнтовані графи. Матриці суміжності та інцидентності орграфу. Прості орграфи. Ізоморфні орграфи.	2
13	Зв'язні графи. Компоненти зв'язності. Деревя.	2
14	Кістяковий граф. Код Прюфера. Зважені графи. Пошук мінімального кістякового дерева.	2
15	Правила додавання та множення. Перестановки, розміщення, комбінації.	2
16	Перестановки з повтореннями. Застосування формули включень і виключень для розв'язування задач.	2
	Всього	32

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Боднарчук Ю. В. Основи дискретної математики (для студентів-інформатиків) / Ю. В. Боднарчук, Б. В. Олійник. — К.:НаУКМА, 2007. — 136 с.
2. Бондаренко М. Ф. Комп'ютерна дискретна математика: підруч. для студ. вищ. навч. закл., які навчаються за напрямом "Комп'ютерні науки" / М. Ф. Бондаренко,

- Н. В. Білоус, А. Г. Руткас. — 2-е вид., допов. і випр. — Х. : Компанія СМІТ, 2004. — 480 с.
3. Ядренко М. Й. Дискретна математика: навчальний посібник. — К.: МП «ТВіМС», 2004. — 245 с.
4. Wallis W. D. A Beginners Guide to Discrete Mathematics / W. D. Wallis. — Second Edition. — Springer, 2012

Додаткова

1. Гредем Р. Конкретная математика. Основание информатики / Р. Гредем, Д. Кнут, О. Паташник. — М.: «Мир», 1998.
2. Верещагин Н. К. Лекции по математической логике и теории алгоритмов. Часть 1. Начала теории множеств / Н. К. Верещагин, А. Шень — М.: МЦНО, 2008. — 128 с.
3. Дрозд Ю. Дискретна математика / Ю. Дрозд. — К.: КНУ, 2004. — 70 с.
4. Олійник А. С. Математична логіка: навчальний посібник / А. С. Олійник, В. І. Суцанський. — К.: ВПЦ «Київський університет», 2013. — 171 с.

Електронні ресурси

1. Сисак К. Я. Матеріали та завдання до дисциплін [Електронний ресурс] / Катерина Ярославівна Сисак – Режим доступу до ресурсу: <https://sites.google.com/site/katerynasysak>.
2. Discrete Mathematics Tutorial [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.javatpoint.com/discrete-mathematics-tutorial>.

4. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю: вибіркове індивідуальне усне опитування, фронтальне опитування, перевірка домашніх завдань, перевірка індивідуальних завдань, написання поточних контрольних робіт.

Методи модульного контролю: письмова модульна контрольна робота.

Методи підсумкового контролю: письмова залікова робота і усне опитування.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ ЗА МОДУЛІ

Поточне оцінювання змістових модулів						Залік	Сума	
	Модуль 1			Модуль 2			40	100
	T1-T4	T5-T8	МК1	T1-T6	T7-T8	МК2		
Присутність та активність на ЛР	5		15	5		15		
Виконання самостійних робіт	5	5		5	5			

Модульна оцінка (максимальна кількість балів – 30) складається із:

- присутності та активності на лабораторних заняттях (максимальна кількість балів – 5);
- виконання самостійних робіт (максимальна кількість балів – 10);
- модульної контрольної роботи (максимальна кількість балів – 15).

Модульна контрольна робота (МК1 та МК2) складається з 5-7 практичних завдань різного рівня складності. Максимальна кількість балів за кожне завдання:

– за правильно виконане завдання високого рівня складності студент одержує 3 бали;

– за правильно виконане завдання достатнього рівня складності студент одержує 2 бали;

– за правильно виконане завдання середнього рівня складності студент одержує 1 бал.

Залік (максимальна оцінка за залік – 40 балів). Залікове завдання складається з двох питань теоретичного курсу та двох практичних завдань.

Максимальна кількість балів за кожне питання та завдання:

– за повністю розкритою відповідь на питання та вірно виконане завдання студент одержує 10 балів;

– якщо студент дав відповідь на питання і виконав завдання, допустивши не принципові помилки, студент одержує 7 балів;

– якщо у відповіді не повністю розкрито сутність питання та допущені невірні тлумачення, студент одержує 3 бали;

– якщо студент не надав відповідь на питання, не виконав завдання, або виконав завдання з принциповими помилками, – одержує 0 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума балів за всі види навчальної діяльності.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	зараховано
74-81	C	
64-73	D	зараховано
60-63	E	
35-59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми організації освітнього процесу, види навчальних занять і оцінювання результатів навчання регламентуються [Положенням про організацію освітнього процесу в Національному транспортному університеті](#) та [Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти](#).

Інформація про мету, завдання, структуру і порядок вивчення навчальної дисципліни надається здобувачам на початку семестру у вигляді **навчально-**

методичного комплексу (НМК), склад якого регламентується [Переліком навчально-методичного забезпечення дисциплін](#).

Політика виставлення оцінок: кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента; у випадку не виконання студентом усіх передбачених навчальним планом видів занять (лабораторних робіт, курсової роботи) до екзамену він не допускається; пропущені заняття обов'язково мають бути відпрацьовані.

Відвідування є обов'язковим (за винятком випадків, коли існує поважна причина, наприклад, хвороба чи дозвіл працівників деканату). У деяких випадках можливе зарахування окремих тем, модулів дисципліни, що регламентується [Тимчасовим положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих студентами Національного транспортного університету у неформальній/інформальній освіті](#).

Порядок зарахування пропущених занять. Відпрацювання пропущеного заняття з лекційного курсу здійснюється шляхом підготовки і захисту реферату за відповідною темою у вигляді презентації відповідно до графіку консультацій викладача. Відпрацювання пропущеного лабораторного заняття здійснюється шляхом самостійного виконання завдання і його захисту відповідно до графіку консультацій викладача.

Політика академічної доброчесності. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Всі індивідуальні завдання та курсову роботу студент має виконати самостійно із використанням рекомендованої літератури й отриманих знань та навичок. Цитування в письмових роботах допускається тільки із відповідним посиланням на авторський текст. Недопустимі підказки і списування у ході захисту лабораторних робіт, на контрольних роботах, на іспиті. Дотримання академічної доброчесності студентів і викладачів регламентується [Положенням про систему забезпечення академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Національному транспортному університеті](#) та вимогами [Антикорупційної програми](#).

Норми академічної етики – дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами – задекларовані у [Кодексі етики академічних взаємовідносин та доброчесності Національного транспортного університету](#).

При виконанні лабораторних робіт студент може користуватися ноутбуками. Проте під час лекційних занять та обговорення завдань лабораторних робіт не слід використовувати ноутбуки, смартфони, планшети чи комп'ютери. Це відволікає викладача і студентів групи та перешкоджає навчальному процесу. Якщо ви використовуєте свій ноутбук чи телефон для аудіо- чи відеозапису, необхідно заздалегідь отримати дозвіл викладача. Повага один до одного дає можливість ефективніше досягати поставлених командних результатів.

Конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем, необхідно бути взаємно толерантним, поважати думку іншого. Для запобігання конфліктних ситуацій в НТУ є можливість скористатися «Скринькою довіри» відповідно до [Положення про функціонування у Національному](#)

транспортному університеті «Скриньки довіри» з питань запобігання виникненню конфліктних ситуацій.